

2.6.5 אפטרופוסות מלאה וחלקית

אפטרופוס מלא ...

מקבל על עצמו את האפטרופוסות על הקטין בהיקף מלא (טיפול הורי).

אפטרופוס חלקי ...

מקבל על עצמו את האפטרופוסות על הקטין רק במסגרת התפקידים שהוטלו עליו (קביעת מקום המגורים, ענייני בריאות, נכסים וכו').

אפטרופוסים מלאים או חלקיים יכולים להיות ...

אנשים פרטיים (אפטרופוס יחיד מלא/חלקי), אנשי מקצוע מארגונים עצמאיים (אפטרופוס מלא/חלקי מעמותה) או נציגי לשכת הרווחה לנוער (אפטרופוס מלא/חלקי במינוי רשמי).

סטטיסטיקה:

בסוף 2019, חיו בגרמניה:

- כמעט 40,300 קטנים תחת חסותו של אפטרופוס במינוי רשמי; לכמעט 3,900 מונה אפטרופוס רשמי על פי חוק.
- כ-32,200 קטנים היו בחסות אפטרופוס חלקי.

בשנת 2019, בתי המשפט לענייני משפחה שללו את המשמורת ההורית באופן מלא או חלקי ב- 16,500 מקרים. לשכות הרווחה לנוער היו מעורבות בכל ההליכים הללו.

2.6.5 אפטרופוסות מלאה וחלקית

אין ילדים או בני נוער ללא ייצוג חוקי. ב"מקרה הרגיל", האפטרופוסים הטבעיים של הילד הם הורים המחזיקים במשמורת משותפת או הורה אחד המחזיק במשמורת יחידנית. העברת המשמורת מההורים ביולוגיים לאפטרופוס מלא (העברת כל המשמורת ההורית) או לאפטרופוס חלקי (העברת חלקים מהמשמורת ההורית) תתבצע על ידי בית המשפט לענייני משפחה בהשתתפות לשכת הרווחה לנוער, במקרים בהם ההורים אינם מוכנים או אינם מסוגלים להחזיק במשמורת ההורית בעצמם, או לחלופין אם במסגרת המשמורת ההורית הם אינם מנועים סכנת עבור ילדיהם או אף גורמים לסכנת מעין אלה בעצמם (התעללות, הזנחה, אלימות מינית).

נעשת הבחנה בין אפטרופוסות רשמיות מלאה על פי מינוי (סעיף 1791 ב בקודקס האזרחי) או אפטרופוסות רשמיות חלקית על פי מינוי (סעיף 1909 בקודקס האזרחי) מטעם בית המשפט לענייני משפחה לבין אפטרופוסות רשמיות על פי דין (סעיף 1791 א, סעיף 1751 בקודקס האזרחי). האפטרופוסות הרשמיות על פי דין נוצרות מכוח החוק במקרים בהם ילד נולד לאם קטינה שאינה נשואה לאביו של הילד, או כאשר הורים מוסרים את ילדם לאימוץ. עם העברת המשמורת לאפטרופוס מלא או חלקי, הוא יקבל על עצמו את הזכות והחובה לדאוג לקטין (סעיף 1800 בקודקס האזרחי), כמו למשל, לקבוע את מקום מגוריו, לפנות לקבלת עזרה ולפנות לערכאות במקרה של סירוב למתן שירותים, בהחלטותיו, מחויב האפטרופוס אך ורק לרווחתו של החוסה, וככלל הוא אינו כפוף למרותה של רשות כלשהי. בנוסף, מאז 2011, האפטרופוסים המלאים והחלקיים נדרשים על פי חוק לשמור על קשר אישי עם החוסים, אשר בא לידי ביטוי בדרך כלל בבקורים חודשיים (סעיף 1793 פסקה 1 בקודקס האזרחי).

יש להבחין גם בין אפטרופוסות מלאה/חלקית של אנשים פרטיים ועמותות לבין אפטרופוסות רשמיות. במסגרת האפטרופוסות הרשמיות, זכויות המשמורת שנשללו מההורה מועברות ללשכת הסעד לנוער מתוקף היותה רשות ממשלתית (סעיפים 1791 א, 1791 ב בקודקס האזרחי). לשכת הסעד מעבירה את תפקיד האפטרופוס המלא או החלקי לאחד מעובדיה. במסגרת העברה זו, עובדי הלשכה ישמשו כנציגי החוקים של הילד או המתבגר (סעיף 55 פסקה 2 בספר החוקים הסוציאלי השמיני).

בנוסף לשלילה מלאה או חלקית של המשמורת ההורית על ידי בית המשפט לענייני משפחה, סעיף 1666 בקודקס האזרחי קובע כי בית המשפט לענייני משפחה רשאי לתת הוראות או איסורים, לרבות הוראות לפניה לקבלת סיוע מגופים ציבוריים, הוראות למניעת הפרתו של חוק חינוך חובה או איסורים על יצירת קשר אם אנשים מסוימים או שהייה במקומות מסוימים (ראו 2017 Münder).

לקריאה נוספת

Münder, Johannes (2017): Kindeswohl zwischen Jugendhilfe und Justiz. Zur Entwicklung von Entscheidungsgrundlagen und Verfahren zur Sicherung des Kindeswohls zwischen Jugendämtern und Familiengerichten, Weinheim and Basel.

Pothmann, Jens (2021): Amtsvormundschaften, Amtspflegschaften, Beistandschaften, in: Autorengruppe Kinder- und Jugendhilfestatistik: Kinder- und Jugendhilfereport Extra 2021, Dortmund, p. 45-47. Online at https://www.akjstat.tu-dortmund.de/fileadmin/user_upload/kinder-_und_Jugendhilfereport_Extra_2021_AKJStat.pdf (last accessed: 31 May 2021).

Wabnitz, Reinhard J. (2018): Andere Aufgaben der Kinder- und Jugendhilfe, in: Böllert, Karin (ed.), Kompendium Kinder- und Jugendhilfe, Wiesbaden, p. 853-864.